

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 472/2021-29

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného RYBÁR advokát s. r. o., A. Kmeťa 11, Žilina, proti postupu Okresného súdu Žilina v konaní sp. zn. D/1356/95 a proti postupu Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 10CoD/12/2019 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaní D/1356/95 po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. III. ÚS 25/2017-11 z 30. mája 2017 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 10CoD/12/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **700 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Žiline **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Krajskému súdu v Žiline **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 10CoD/12/2019 konal bez zbytočných prietahov.
4. Krajský súd v Žiline **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevychováje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručanou ústavnému súdu 6. mája 2021 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. D/1356/95 a postupom Krajského súdu v Žiline v konaní sp. zn. 10CoD/12/2019. Okrem toho sťažovateľ žiada, aby ústavný súd krajskému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov, priznal mu finančné zadostučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ je dedičom v dedičskom konaní, ktoré sa začalo v roku 1995, no doteraz nebolo právoplatne skončené, a to aj napriek tomu, že ústavný súd nálezmi č. k. II. ÚS 3/09-27 zo 17. marca 2009 a č. k. III. ÚS 25/2017-37 z 30. mája 2017 vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a sťažovateľovi priznal finančné zadostučinenie 4 500 eur a 2 000 eur. Po poslednom náleze bol spis 19. septembra 2017 pridelený novej notárke, ktorá na pojednávaní 4. júla 2018 vec prejedнала a 17. júla 2018 predložila okresnému súdu návrh uznesenia o vyporiadaní dedičstva. Okresný súd rozhodol uznesením z 24. júna 2019, proti ktorému bolo podané inou účastníčkou odvolanie. Odvolanie bolo krajskému súdu predložené 5. novembra 2019. O odvolaní nebolo doteraz rozhodnuté.

III.

3. Sťažovateľ namieta, že okresný súd aj napriek poslednému nálezu nekonal plynulo. Namieta celkovú dĺžku konania, čo mu spôsobuje právnu neistotu. Dodáva, že svojím správaním neprispel k predĺženiu konania, ktoré nepovažuje za skutkovo a ani právne zložité. Podľa sťažovateľa okresný súd v priebehu konania uskutočnil niekoľko neefektívnych procesných úkonov a krajský súd prispel k prietahom v konaní tak, že dosiaľ o podanom odvolaní nerozhodol.

4. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že konanie je zložité z hľadiska skutkového stavu a právneho posúdenia a doba trvania sporu bola ovplyvnená objektívnymi skutočnosťami. Poukázal na to, že ide o dedičské konanie, kde úkony vykonáva notár ako súdny komisár, a že po vydaní nálezu v konaní došlo k jeho zmene. Závažnosť sporu, zmena súdneho komisára a vykonanie ďalších úkonov sú dôvodmi, pre ktoré konanie trvalo dlhú dobu. Napokon uviedol, že nebolo v jeho silách urýchliť konanie inak ako upozorňovaním súdneho komisára.

5. Krajský súd uviedol, že ide o najstaršiu vec v jednom z jeho súdnych oddelení, no dĺžka konania vyplýva zo zložitosti veci spôsobenej množstvom zdedených nehnuteľností a dedičov. Uviedol, že vec bola predmetom neformálnych porad senátu v snahe o konečné vyriešenie veci. Vzhľadom na rozsiahlosť spisu nepovažuje dĺžku odvolacieho konania za neprimeranú. Napriek tomu očakávaniu, že rozhodne na prelome septembra a októbra 2021, k rozhodnutiu o odvolaní nedošlo.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Vec bola po skutkovej stránke zložitá a bolo v nej vykonané rozsiahle dokazovanie. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku konania. Po poslednom náleze ústavného súdu z mája 2017 notárka už v júli 2018 okresnému súdu predložila návrh uznesenia o dedičstve, no okresný súd rozhodol až v júni 2019. Tento zistený prietah v trvaní približne jedného roka v postupe okresného súdu v konaní, vo vzťahu ku ktorému už bolo dvakrát vyslovené porušenie základného práva sťažovateľa a v ktorom mu nálezom ešte z marca 2009 bolo prikázané konať bez zbytočných prietáhov, nie je ústavné akceptovateľné, keďže popiera účel rozhodnutia ústavného súdu, ktorým bolo všeobecnému súdu prikázané, aby konal bez zbytočných prietáhov. Na tom nemení nič ani to, že k predĺženiu konania prispeli objektívne dôvody ako zmena súdneho komisára. Preto postupom okresného súdu bolo opätovne porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Čo sa týka postupu krajského súdu, treba uviesť, že krajský súd od predloženia spisu 11. novembra 2019 o odvolaní dosiaľ nerozhodol. Táto dĺžka konania je z pohľadu uplatneného základného práva sťažovateľa osobitne s ohľadom na predchádzajúce dva nálezy ústavného súdu neprimeraná. I krajský súd si musí uvedomiť doterajšiu dĺžku konania a svoju prácu organizovať tak, aby veci, v ktorých už bolo konštatované porušenie základných práv, boli vybavené prednostne a aj napriek svojej zložitosti neboli najstaršími vecami v súdnom oddelení. Preto i keď dĺžka konania na krajskom súde nepresiahla doteraz dva roky, bolo jeho postupom porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

9. S ohľadom na to, že krajský súd napriek svojmu vyjadreniu k ústavnej sťažnosti doteraz o odvolaní nerozhodol, bolo krajskému súdu podľa čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prikázané, aby konal bez zbytočných prietáhov.

10. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). S prihliadnutím na dĺžku konania na okresnom súde po poslednom náleze ústavného súdu a to, že vo vzťahu k okresnému súdu bolo sťažovateľovi už dvakrát priznané finančné zadosťučinenie spolu 6 500 eur, nebol dôvod na to, aby bolo sťažovateľovi proti okresnému súdu priznané ďalšie finančné zadosťučinenie. Zistené prietahy v trvaní približne jedného roka takéto rozhodnutie neodôvodňujú. Naopak, v prípade krajského súdu je zrejmé, že o odvolaní v dedičskom konaní sťažovateľa sa rozhoduje už takmer dva roky, a to napriek tomu, že krajskému súdu je zrejماً celková dĺžka konania. Ani napriek tomu, že krajský súd

bol konfrontovaný s ústavnou sťažnosťou a avizoval rozhodnutie, k rozhodnutiu nedošlo. Takýto postup krajského súdu odôvodňuje, aby bolo sťažovateľovi priznané proti krajskému súdu finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy 700 eur, čo zodpovedá tomu, že od krajského súdu možno v extrémnom prípade konania sťažovateľa, ktoré trvá od roku 1995, dôvodne požadovať to, aby o takejto veci rozhodol urýchlene.

V.

11. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu krajský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 691,34 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za tri úkony právnej služby v roku 2021 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti a vyjadrenie 3 x 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (3 x 10,87 eur) predstavuje 576,12 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 115,22 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2021

Robert Šorl
predseda senátu